

(Давоми тўртинчи бетда)

Ўртоқ М. С. ГОРБАЧЕВ доклади

(Давоми. Боши биринчи, иккинчи ва учинчи бетларда)

Яроқсиз иш усулларида бўлиши партия комитети учун сир бўлиши мумкин эмас эди. Бироқ, ҳаммаси, обком бюроси, унинг биринчи секретари ўртоқ А. Ф. Гудков муносиб даражада бўлмади. Обком ўртоқ Анпилогова сарҳад билан жуда маънолироқ характеристикасини берди, уни оз бўлмаса бошқаларга намуна қилиб кўрсатди. Марказий Комитет ишнинг аҳолини ўша жойининг ўзидан текширишни аппарат ходимларига топширганида ўртоқ Шведлевнинг ёганлари ҳақ бўлиб чиқди, область партия комитети раҳбарларининг фикри эса асоссизлиги аниқланди.

Нихоят бу воқеани райком аъзолари яқундашди, улар ўртоқ Анпилогова ишончсизлик билдирди, уни шундан бўшатини ҳақида қарор қабул қилдилар. Негатив обком район партия комитети секретариининг яроқсиз иш услубини, район партия ташкилотидан вужудга келган вазиятни ўз вақтида пайқаб, муносиб баҳолаш олмади? Чамаси, область партия комитети секретариининг ўзлари, обком бюроси ишнинг қайта қўришга шайланганга, умрини яшаб бўлган услубининг илҳомини бўлиб қолётганга ўхшайдилар. Шу босқиндан ҳам меҳнатчиларнинг ташаббуси муносиб равишда қўллаб-қувватланмапти.

Сўздан кейин совет кишилари партиянинг ишларида, жамиятга руҳ бераётган жараянларга тобора кўпроқ қўлоқ қарамқоңдалар. Улар сўз сўзга, гоҳларини амалга ошириш учун бошланган умумхалқ курашида ўз ўринларини топиб олишни хоҳлайдилар, қайта курашга ўз ҳиссаларини қўйишни хоҳлайдилар. Марказий Комитет ва газеталарнинг редакцияларига тушаётган қўлдан-қўл хатлар айтиш шундан далолат беради. Бу хатларнинг бир қисми сизларнинг қўлигизга берилган. Партия комитетларининг вазифаси мутлақо равшан — одамларнинг ижтимоий активлигини ва меҳнат гайратини ҳар томонлама қўллаб-қувватлашдан иборатлиги маълум. Аммо қўл жойларда ҳамма нарса аввалгидек қолмоқда: ташаббус бепарволик деворига бориб ўрилмоқда, баъзан эса унга ошқора қаршилик ҳам қилинмоқда.

Свердловск областидаги Ирибт химия-фармацевтика заводидан партия бюроси дирекция билан, биргаликда ва шахар партия ташкилотининг мадади билан аслада меҳнатни ташкил қилиш ва унга ҳақ тўлашнинг илгор формаларини жорий этишни тақдир қилган цех бошлигининг ўч оиди. Коммунист, изланувчан инсоннинг ташаббуси ашаддий бироқликнинг маъна дуч келди. Бу факт бениҳоя муҳим бўлганлиги учун биз уни КПСС Марказий Комитетидан муҳомада қилиш зарур деб топдик. Марказий Комитет секретариати бу факт юзасидан қандай қарор қабул қилгани сизларга маълум. Бу воқеадан Свердловскдаги партияга эмас, бошқалар ҳам сабоқ олиши лозим, деб ўйлайман.

Сўздан партия комитетлари олдига сиёсий раҳбарлиги усуллари — ўзлаштириб олиш вазифасини қўйди. Бироқ партия органолирининг бошқарув вазифаларини ўз зиммаларига олишга интилишлари қаймақлиги. Батин партия раҳбарларининг гапига қўлоқ солиб қўйинг. Улар қўндалик ҳўжўлик кампанияси ҳақида, қанча сўт соғиб олинаётгани, моллар қанча семирётганини тўғрисида, тонналар ва ҳўжўлар ҳақида ишнинг яхши тушуниб, бажонидил гапирардилар, аммо ижтимоий ҳўдисаларни сиёсий таҳлил этиш, социал-иқтисодий вазифалар, фан-техника проблемалар тўғрисида, инсон омилли замиридаги имкониятлар ҳақида гап очилганида қўпичча довраб қўладилар.

Очигини айтганда, ҳамма поғоналарда — бошланғич партия ташкилотларидан тортиб то Марказий Комитетнинг аппаратига ишнинг қайта қўришиши, маъмуриятчилик элементларидан халос бўлишиши керак. Партия раҳбарлигининг барча поғоналаридан ҳар томонлама сиёсий ташкилотчилик ва идеология фаолиятини аслад сўзд ўртага қўйган вазифаларининг бажарилишини таъминлайди.

Шу муносабат билан бошланғич партия ташкилотларининг жанговарлигини ошириш алоҳида аҳамият касб этади. Уларнинг имкониятлари битмас-туганмас эканлиги биз неча мартабали таъбир ҳўжў бўлса, биз ишда қайта қўришни айти бошланғич ташкилотларнинг мустақиллигини, ташаббускорлигини, ҳўжўкорлигини, коммунистларнинг ташаббуси ва активлигини ривожлантиришдан бошланғичи керак. Ҳўжўрнинг вақтида асосий бўлин мана шундан иборат. Бу бўлин билан астойдил шўгулланди.

Меҳнат коллективларига энг яқин турган, бошланғич

партия ташкилотларининг кучи ва имкониятларини яқиндан раён ва шахар партия комитетлари шундай қилишлари лозим. Ёзилган бир қанча раён ва шахар бўлинидан иборат партия комитетлари янги вазиятда кадрларнинг ташаббусига кенг имконият яратиб бермоқдалар, оғирлик марказини уларнинг ишини қўйишдан, шунингдек жамоатчилик, матбуот йўли билан контрол қилишга қўчирмоқдалар.

Айни вақтда раҳбарлигининг, тўғрисида, ҳатто бошқаруving одаб бўлиб қолган усулларида интилиш ҳам давом этмоқда. Бу ишлар ўз вақтида аҳтўжга қараб, ҳўжўлик механизмидаги нўҳсолларнинг ўрнини бир амалдаб босиш мақсадида қилинган эди, ўртоқлар. Ҳўжўр бундай практика кераксизгина бўлиб қўлмай, зарарли ҳамдир. Диспетчерлик вазифаларидан далолати воз кечиб керак. Район партия комитети секретариининг, ҳўжўлининг асосий фаолият соҳаси — меҳнат коллективидир, одамлардир.

Кейинги вақтларда мен корхўналарнинг раҳбарлари, ишчилар, инженерлар билан, партия комитетларининг секретариатлари билан бир неча учрашув ва суҳбатлар ўтказдим, уларнинг ҳаммалари ташаббускорлик билан ишлаш имкониятлари сўз келгангайи бормоқда, деган фикр билдирдилар. Маъмуриятчиликнинг туғишган иниси, бошқарув ишларида ҳалқ оммасини кенг қатнаштиришнинг ашаддий душмани бўлган бюрократизм таъсири сезилиб турбди.

Бошқарув органолирини мисолга олиб қўрайлик. Уларнинг фаолияти билан бевосита танишганимизда, батвин министрлар, баш бошқармаларнинг, корхўналарнинг раҳбарлари бир-бирлари билан гап-лашаш, бевосита амалий алоқалар ўрнатилиши умуман осдан чиқариб қўйганликларини, ҳамма нарсани ёзишмадан иборат қилиб қўйганликларини кўрсатди, киши. Ё ўртоқлар телефон орқали гап-лашаш олмайдилар, масалаларни ҳал этиш учун учраша олмайдилар. Ёҳуд улар қўғоз ёрдамда масъулиятдан ўзларини аҳтўт қилиб сақлашга интилятидилар. Бу гап партия органолирига муайян даражада тааллуқлидир. Айтайлик, Тошкент шахар партия комитети ва шахардаги раён партия комитетлари тўғр оиди ишда бошланғич партия ташкилотларига бўлтуридиган қўра бир ярим-якни барабар қўра ўз қарорларини юборганлар. Бундай қўғозбозликнинг бошқа жойларда ҳам учратиб мумкин.

Қўғозбозлик — асло техникани масала бўлмай, балки сиёсий масалалар. Бизда ҳар қандай текшириш нимага олиб боришга бир назар ташлаш. Бу текширишлар маълумотларни, жадвалларни, протоколларни, тадбирлар планларини ўрганишдан, бирон-бир масала муҳомада қилинганми ва у юзасидан тегишли қарор қабул қилинганми эканлиги аниқлашдан иборат бўлади. Ҳўллас, одамлар билан эмас, балки қўғозлар билан ишлашга, ҳатто одамларга ҳам қўғозлар орқали назар ташлашга ўрганиб қолганлар. Улар қандай меҳнат қилиб, яшаётганликларини, нимага қандай ўйлаётганликларини, уларни қандай муаммолар қизиқтираётганлиги, уларнинг қайсибди қандайлиги — буларнинг ҳаммаси назардан четда қолмоқда. Ҳўжўли ишнинг моҳияти мана шундан иборат. Башпарти партияда, унинг ҳамма ташкилотларида қамчиликларга, ишдаги турғунликка, дабдабозликка ва сафсатабозликка мурасасизлик мухити қарор топмас экан, ҳеч қандай қайта қў-

риш бўлмайди. Шу сабабли биз сўздан руҳидан танқидий гап-лашувини қўчатиришимиз керак. Бизга аниқ адресини кўрсатуви, қамчилик ва нўҳсолларнинг сабабларини, уларни тузатиш усуллариини аниқловчи принципал танқид керак, жоқуярлик, эришлган натижадан соғлом тарздаги қаноатланмаслик руҳини қўллаб-қўвватловчи танқид керак.

Ўртоқлар! Жадаллаштириш концепцияси актив кадрлар сиёсатидан ажралмасдир. Беш йиллик режаларда кадрлар тайёрлаш, ўзлўксиз маориф системасини вужудга келтириш соҳасидаги тўв характерли чора-тадбирлар қўзда тутилган. Уларнинг ҳаммаси моддий ва маънавий фаолият соҳалари ҳар бир участкасини ўз касбининг билимдон ходимлари билан танинлаш мақсадини қўзлайди.

Бу вазифа биз жиддий ўзгаришларини амалга ошира бошлаган ўқув юрталаридагина ҳал этилмайди. Ёзилган замонамиз ҳаммадан билимларни доимо янгилаб боришни, малакани оширишни, гоъийи-сиёсий, илмий-техникани ва иқтисодий билим доирасини кенгайтиришни талаб қилади. Бўйсиз энг янги техникадан самарали фойдаланиб бўлмайди, ҳўжўликни саводли юртиб, моҳирона бошқариб бўлмайди.

Ўзларига ишониб топширилган участкаларда қайта курашни ташкил этишлари лозим бўлган раҳбар кадрлар билан ишлаш ҳақида бугун алоҳида таъкирмас керак. Аммо плениумга чамаси кадрлар соҳасида ҳал этилмаган биргалик масалалар тўғрисида қолганини биласлар. Бу эса коммунистлар ва партиячиларнинг танқидий мулоҳазаларига сабаб бўлиб, Марказий Комитет зарур хўлосларни чиқариб олди. Ҳўсбот-сайлос кампанияси даврида қўйи амалий ишда ўзини кўрсатган, ҳўжўри вазиятни яхши тушунадиган қўпичча билимдон, етук коммунистлар қўғаниди. Кадрларни жоқ-жоқига қўйишни бундан бўён ҳам ахшлаш керак.

Мен Толъатий шахрида сўзлаган нўткида фан-техника тараққийини жадаллаштириш соҳасидаги иш қўчатирилаётган ҳўжўри пайтда новаторлик руҳиданги кишиларни қарлаш айтинса зарурлигини таъкидлаб ўтган эдим. Айтинса, биз ҳамма кутиб туришга эмас, балки ҳаракат қилишга қайирайимиз. Ташаббускор киши қўпичча янги вазифаларга мос бўлмаган эскириб қолган инструкцияларга дуч келмаётганини кўрмаслик мумкин эмас. Изланувчан, ижодкор кишилар қўйи аҳволда қўлмасликлар, муваффақиятсизликка учрамасликлар учун ҳамма чораларни кўриш керак. Бу — мавҳум мулоҳаза эмас.

Бу фикрни кишини ғазаблантирувчи бир мисол билан ибботлаб бермоқчиман. Черкассида Электротехника сановати министрлигининг заводи ва шу профилдаги илмий-тадқиқот институти бор. Ўртоқ А. И. Чабанов бошчилигидаги институт станокларнинг янги типларини ва шу станокларни бошқариш системаларини ишлаб чиқди. Булар ҳалқаро выставкаларда эътироф қилинди, ўз корхўналаримиздан ва чет эллардан бўртмалар туша бошладилар.

Бу ютуқлардан биринчи гадада фойдаланиш лозим бўлган завод эса янги техникани ўжарлик билан рад қилмаверди. Ўтган йил июлда ўртоқ Чабановни завод директорининг ҳам вазифасини вақтинча бажарувчи таъинланганларидан, у янги маҳсулотнинг техникани шартлари тасдиқлашини кутмай, уни ишлаб чиқаришнинг ташкил этишга қарор

берди. Янги техникага ҳаёт бахш этилди, корхўнанинг молиявий аҳволи яхшиланди. Бироқ, янги раҳбар инструкциядан чекинди, қўпичча ёзилга йўл қўйди, деб ёза бошлаган ходимлар топилди қолди. Ҳўш, министрлик ва область партия комитети қандай йўл тутдилар?

Улар новаторларча иш тутдилар, деб бўлмайди. Директорнинг ишдан четлаштирилиши унинг ҳақидаги материал тергов органолирига топширилди. Ишнинг суриштирилиб аниқлаш учун КПСС Марказий Комитети, Ёш прокурорнинг аралашинишга тўғри келди. Ҳеч қандай сўнстеъмол, айтинса жўнот аниқланмади. Ҳамма нарсаси равшан бўлди, аммо ҳақиқат тикланганидан кейин ҳам институт партия бюроси маҳаллий партия органолирининг топшируви билан ўртоқ А. И. Чабановни партиядан ўчирди. Бўйсиз устига коммунистлар уни ҳўжў қилиб, сўзд номита ҳат юборганларидан, бу ҳат Москвага етиб келмади, маҳаллий органолири уни почтада ўшлаб олиб қолдилар.

Қўрдингизми, ўртоқлар, қандай фактларга дуч келинмоқда. Биз бу иш билан шўгулланганимиз Партия Комитетига топширилган бўлишига қўпичча бошқалар ҳўсботга, жамият ҳўсботга яшаган уринаётган кимсаларга қарши мурасасиз кураш олиб боришдан иборат энг асосий социалистик принципимизга оғишмай риоя қилишимиз керак.

Социал-иқтисодий ва маънавий соҳалардаги вазифаларнинг мураккаблиги билан биргаликда идеология соҳасидаги ишларга нисбатан талаблар ҳам оша беришини назарда тутмоқ лозим. Матбуот, телевидение ва радио, оммасий ахборот воситалари қайта кураш жараёнига қатнаш қўшмаётганликларини бугун ўчириб ўтмоқчиман. Улар ошқораликни кенгайтириш, жамиятимизнинг ҳалқчиллигини амалда рўёбога кичирш, жиддий, ижтимоий жиҳатдан салмоқли муаммоларни ўртага қўйиш учун қўл иш қилмоқдалар. Матбуотимиз турмушнинг ҳамма соҳаларида қайта кураш тўғрисида қозага келмаётган янгилик куртакларини, илгор усуллари сезирилик билан пайқаб олиш, булар ҳаммаини мулкига айланиб қоллишга қўмақлаш иш ҳўжў айтинса мўҳимдир. Оммасий ахборот воситаларини обрў-эътиборини таъминлайди.

Ҳўпичча шундай ҳам бўлади. Коммунист шахар ёки раён партия комитетидега ўз фикрини айтди ёки шўбҳаларини ўртага ташладилар, аммо масаланинг моҳиятини юзасидан унга жавоб қайтариш ўрнига: «Қаерда турганин осдан чиқарма» дейишди. Ҳўш, аслида, у қаерда турибди? У ўз уйда турибди-ку, ахир. У ўз ташвишлари ва муаммоларини ўз партия комитетига бориб айтмаса, қимга айтиши керак, ахир? Бу ерда у тўғрала қўмомага эмас, балки сезирилик ва меҳрибонликка олиб қилишга ҳақлидир, чўчки партиявий ўртоқлик, лавозимлари ва унвонларидан қатъи назар, коммунистлар ўртасидаги муносабатда болшевикларга хос нормалар.

Ўртоқлик руҳи партияимизнинг бутун турмушига сингир кетиши керак. Топширилган иш учун талабчанлигини қўчатириш билан бирга ҳамма партиявий принципималлик билан инсон қадр-қимматини қамситувчи таъбеб бериш ўртасидаги меъёри ҳамма аниқ-равшан фарқ қилиш керак. Бу қўғонадан чекиниш инсоннинг руҳи туғишига олиб боришни, коллективда ишопчилик туғиришини, одамларнинг ижтимоий манфаатдорлиги ва активлигини паасатиришини яхши биламиз. Бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Ҳамиятимизда соғлом муҳит мустаҳкамлаб, чўкур томир ёйиш учун биз бундан бўён ҳам сабот билан тинимсиз ишлашимиз керак. Шу муносабат билан мен

IV.

СИЁСИЙ МАСЛАҲАТ КОМИТЕТИ БУДАПЕШТ КЕНГАШИНИНГ ЯҚУНЛАРИ ТЎҒРИСИДА

Ўртоқлар! Энди Пленум кун тартибиданги иккинчи масалага ўтишга рухсат этгайсиз.

Варшава Шартномасида қатнашувчи давлатлар Сиёсий маслаҳат комитетининг аяндида бўлиб ўтган кенгаши ҳўжўларга эълон қилинган. Бу учрашувнинг аҳамияти тўғрисида нимадир айтиш мумкин? Аввало шунини таъкидлаш керакики, бу учрашув қаршоп партиялар бир қанча сўзларидан кейин қўбў бўлиб ўтди ва табиийини, олий партия анжуманларининг тақди сиёсат соҳасидаги йўл-йўриқларни қоллектив муҳомаанинг марказида турди. Бу эса учрашувга тагин ҳам кенгроқ сўз берди, стратегик, жаҳоншумул тартибдаги масалаларга қўпроқ эътибор берилиши тақозо этиди.

Бизнинг партияимиз ва бошқа қардош партиялар бошланғич социал-иқтисодий тараққийини жадаллаштириш йўли ҳалқаро майдонда фикр-мулоҳазаларга сабаб бўлганлиги ва бу йўл амалга ошира боришдан сари жаҳон ижтимоий тараққийининг бутун боришга тобора кўпроқ таъсир ўтказиши алоҳида таъкидланди. Худди мана шу

ҳўл синфий душманларимизнинг кўпроқ ташвишга солаётганлиги айтиб ўтилди.

Европада ва ҳалқаро майдонда Сиёсий маслаҳат комитетининг Софийада бўлиб ўтган кенгаши ва Женевадаги америка учрашувидан кейин юз берган воқеаларнинг бориш тўғрисида фикрлашиб олинди. Вазият ҳамон мураккаблиги, кескинлигини ўқимаш ҳўжўда гапиршига ҳали асос йўлиги ҳўсусида ҳамма ўртоқларнинг фикри яқдил бўлди.

Биз Женевадан бошланган иккинчи йўл йўқ бўлиб кетмаслиги, ҳалқаро ҳаёт гирдобидега эриб кетмаслигини учун амалга оширган ишларимизни биласиз. Бу — аср охирига қадар ядро қуролларини тузатишнинг конкрет плани ҳам, ядро портлатишларини тўхтатиб қўйиш ҳам, химиявий қуролларнинг йўқ қилиб юбориш тўғрисидаги тақдирлар ҳамдир. Бизнинг ташаббусларимиз ҳалқаро мухитни соғломлаштириш учун хизмат қилди ва бундан бўён ҳам хизмат қилмаверди.

Бироқ худди мана шу кескинлигини ўқимашлини ишлатиб олишга Габрда, аввало

АҚШ реакциян ҳўжўрон доиралари ўзларининг манфаатларини йўлдан ҳафд деб ҳисобламоқдалар. Ҳўжўри замон тараққийининг тўв масалалари юзасидан Совет тақдирларига кейинги ойлар ва ҳафталарда кетма-кет берилган рад жавоблари ядро синовларини тўхтатишдан беш тортиш; стратегик қурол-яроғлар бўйича мавжуд аҳдномалардан воз кечиб; космосни қурол-яроғлардан ҳўли қолдиришдан воз кечилшдан иборат. Бунга яна Женева ҳамда Венада музокараларни вужуддан олиб боришни ҳўжўмаслигини ҳам илова қилиш керак.

Вашингтоннинг Берлидаги хатти-ҳаракатлари Европадаги барча давлатларнинг, Европадаги таққари давлатларнинг ҳам манфаатларини у ўқошимчалли билан менсимайтиганини намойиш қилди. Бу хатти-ҳаракатлар натижасида инсон ҳўжўларни ҳўсусида муҳим аҳдномаларга эришиб барбод бўлди. АҚШ раҳбарларининг идеология жиҳатдан келинша маъслик ва нафрат билан маҳкам қоритиришдан очиндан очинқ куч ишлатишга, ядроий қучга, террорчилик билан қилинган қароқчиликка

ичкиликбозликка ва алкоголизмга қарши кураш ҳали ҳам энг зарур вазифалар жўмласида қолётганини айтиб ўтмоқчиман. Бу курашда биз спиртлик ичимликка ружу қилган кимсаларга қараб эмас, балки ҳалқимизнинг фикрига қараб иш тутишимиз лозим. Биз бутун ҳалқ олдига ўз зиммимизга ичкиликбозликка қарши кескин кураш олиб бориш мажбуриятини олдик, совет кишиларининг лаказини бажариш эса бизнинг партиявий бурчимиздир.

Биз меҳнатсиз даромадларга қарши курашни қўчатириш соҳасидаги нақазини ҳам бажаришимиз керак. Бу масала юзасидан қўғича қабул қилинган қатта қарорлар жамиятда мамуният билан қўриб олинди. Бу қарорларнинг амалга оширилишини шундай олиб бориш керакики, бу қарорлар социализмга ёт ҳўдисани тағ-томири билан тузатиб, меҳнатчиларнинг турмуш шароитларини яхшилашга хизмат қилисин.

Умуман, ўртоқлар, биз вужуддан қилинган ҳалол меҳнатини ҳар томонлама қўллаб-қўвватлаш ва рағбатлантириш, техникхўрларга кун қўраётган барча унсурларга бошқалар ҳўсботга, жамият ҳўсботга яшаган уринаётган кимсаларга қарши мурасасиз кураш олиб боришдан иборат энг асосий социалистик принципимизга оғишмай риоя қилишимиз керак.

Социал-иқтисодий ва маънавий соҳалардаги вазифаларнинг мураккаблиги билан биргаликда идеология соҳасидаги ишларга нисбатан талаблар ҳам оша беришини назарда тутмоқ лозим. Матбуот, телевидение ва радио, оммасий ахборот воситалари қайта кураш жараёнига қатнаш қўшмаётганликларини бугун ўчириб ўтмоқчиман. Улар ошқораликни кенгайтириш, жамиятимизнинг ҳалқчиллигини амалда рўёбога кичирш, жиддий, ижтимоий жиҳатдан салмоқли муаммоларни ўртага қўйиш учун қўл иш қилмоқдалар. Матбуотимиз турмушнинг ҳамма соҳаларида қайта кураш тўғрисида қозага келмаётган янгилик куртакларини, илгор усуллари сезирилик билан пайқаб олиш, булар ҳаммаини мулкига айланиб қоллишга қўмақлаш иш ҳўжў айтинса мўҳимдир. Оммасий ахборот воситаларини обрў-эътиборини таъминлайди.

Ҳўпичча шундай ҳам бўлади. Коммунист шахар ёки раён партия комитетидега ўз фикрини айтди ёки шўбҳаларини ўртага ташладилар, аммо масаланинг моҳиятини юзасидан унга жавоб қайтариш ўрнига: «Қаерда турганин осдан чиқарма» дейишди. Ҳўш, аслида, у қаерда турибди? У ўз уйда турибди-ку, ахир. У ўз ташвишлари ва муаммоларини ўз партия комитетига бориб айтмаса, қимга айтиши керак, ахир? Бу ерда у тўғрала қўмомага эмас, балки сезирилик ва меҳрибонликка олиб қилишга ҳақлидир, чўчки партиявий ўртоқлик, лавозимлари ва унвонларидан қатъи назар, коммунистлар ўртасидаги муносабатда болшевикларга хос нормалар.

Ўртоқлик руҳи партияимизнинг бутун турмушига сингир кетиши керак. Топширилган иш учун талабчанлигини қўчатириш билан бирга ҳамма партиявий принципималлик билан инсон қадр-қимматини қамситувчи таъбеб бериш ўртасидаги меъёри ҳамма аниқ-равшан фарқ қилиш керак. Бу қўғонадан чекиниш инсоннинг руҳи туғишига олиб боришни, коллективда ишопчилик туғиришини, одамларнинг ижтимоий манфаатдорлиги ва активлигини паасатиришини яхши биламиз. Бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Ҳамиятимизда соғлом муҳит мустаҳкамлаб, чўкур томир ёйиш учун биз бундан бўён ҳам сабот билан тинимсиз ишлашимиз керак. Шу муносабат билан мен

Умуман, ўртоқлар, биз вужуддан қилинган ҳалол меҳнатини ҳар томонлама қўллаб-қўвватлаш ва рағбатлантириш, техникхўрларга кун қўраётган барча унсурларга бошқалар ҳўсботга, жамият ҳўсботга яшаган уринаётган кимсаларга қарши мурасасиз кураш олиб боришдан иборат энг асосий социалистик принципимизга оғишмай риоя қилишимиз керак.

Социал-иқтисодий ва маънавий соҳалардаги вазифаларнинг мураккаблиги билан биргаликда идеология соҳасидаги ишларга нисбатан талаблар ҳам оша беришини назарда тутмоқ лозим. Матбуот, телевидение ва радио, оммасий ахборот воситалари қайта кураш жараёнига қатнаш қўшмаётганликларини бугун ўчириб ўтмоқчиман. Улар ошқораликни кенгайтириш, жамиятимизнинг ҳалқчиллигини амалда рўёбога кичирш, жиддий, ижтимоий жиҳатдан салмоқли муаммоларни ўртага қўйиш учун қўл иш қилмоқдалар. Матбуотимиз турмушнинг ҳамма соҳаларида қайта кураш тўғрисида қозага келмаётган янгилик куртакларини, илгор усуллари сезирилик билан пайқаб олиш, булар ҳаммаини мулкига айланиб қоллишга қўмақлаш иш ҳўжў айтинса мўҳимдир. Оммасий ахборот воситаларини обрў-эътиборини таъминлайди.

Ҳўпичча шундай ҳам бўлади. Коммунист шахар ёки раён партия комитетидега ўз фикрини айтди ёки шўбҳаларини ўртага ташладилар, аммо масаланинг моҳиятини юзасидан унга жавоб қайтариш ўрнига: «Қаерда турганин осдан чиқарма» дейишди. Ҳўш, аслида, у қаерда турибди? У ўз уйда турибди-ку, ахир. У ўз ташвишлари ва муаммоларини ўз партия комитетига бориб айтмаса, қимга айтиши керак, ахир? Бу ерда у тўғрала қўмомага эмас, балки сезирилик ва меҳрибонликка олиб қилишга ҳақлидир, чўчки партиявий ўртоқлик, лавозимлари ва унвонларидан қатъи назар, коммунистлар ўртасидаги муносабатда болшевикларга хос нормалар.

Ўртоқлик руҳи партияимизнинг бутун турмушига сингир кетиши керак. Топширилган иш учун талабчанлигини қўчатириш билан бирга ҳамма партиявий принципималлик билан инсон қадр-қимматини қамситувчи таъбеб бериш ўртасидаги меъёри ҳамма аниқ-равшан фарқ қилиш керак. Бу қўғонадан чекиниш инсоннинг руҳи туғишига олиб боришни, коллективда ишопчилик туғиришини, одамларнинг ижтимоий манфаатдорлиги ва активлигини паасатиришини яхши биламиз. Бунга тоқат қилиб бўлмайди.

Ҳамиятимизда соғлом муҳит мустаҳкамлаб, чўкур томир ёйиш учун биз бундан бўён ҳам сабот билан тинимсиз ишлашимиз керак. Шу муносабат билан мен

Умуман, ўртоқлар, биз вужуддан қилинган ҳалол меҳнатини ҳар томонлама қўллаб-қўвватлаш ва рағбатлантириш, техникхўрларга кун қўраётган барча унсурларга бошқалар ҳўсботга, жамият ҳўсботга яшаган уринаётган кимсаларга қарши мурасасиз кураш олиб боришдан иборат энг асосий социалистик принципимизга оғишмай риоя қилишимиз керак.

Социал-иқтисодий ва маънавий соҳалардаги вазифаларнинг мураккаблиги билан биргаликда идеология соҳасидаги ишларга нисбатан талаблар ҳам оша беришини назарда тутмоқ лозим. Матбуот, телевидение ва радио, оммасий ахборот воситалари қайта кураш жараёнига қатнаш қўшмаётганликларини бугун ўчириб ўтмоқчиман. Улар ошқораликни кенгайтириш, жамиятимизнинг ҳалқчиллигини амалда рўёбога кичирш, жиддий, ижтимоий жиҳатдан салмоқли муаммоларни ўртага қўйиш учун қўл иш қилмоқдалар. Матбуотимиз турмушнинг ҳамма соҳаларида қайта кураш тўғрисида қозага келмаётган янгилик куртакларини, илгор усуллари сезирилик билан пайқаб олиш, булар ҳаммаини мулкига айланиб қоллишга қўмақлаш иш ҳўжў айтинса мўҳимдир. Оммасий ахборот воситаларини обрў-эътиборини таъминлайди.

Ҳўпичча шундай ҳам бўлади. Коммунист шахар ёки раён партия комитетидега ўз фикрини айтди ёки шўбҳаларини ўртага ташладилар, аммо масаланинг моҳиятини юзасидан унга жавоб қайтариш ўрнига: «Қаерда турганин осдан чиқарма» дейишди. Ҳўш